खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

प्रदेश सरकार

उद्योग, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालय

कोशी प्रदेश, विराटनगर

खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१

प्रस्तावना: कोशी प्रदेशमा दुग्ध तथा मासु जन्य पदार्थको उत्पादन अभिवृद्धि गरी आयात प्रतिस्थापन र निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने र दुग्ध तथा मासु उत्पादनको क्षेत्रमा दिगो रुपमा आत्मनिर्भरता हासिल गर्ने उद्देश्य प्राप्त गर्नका लागि पशु क्षेत्रमा पशुहरूको महामारी रोग खोरेत नियन्त्रण तथा क्रमशः उन्मूलन गर्ने प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन हुने खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना कार्यान्वयनलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र अपेक्षित प्रतिफल उन्मुख बनाउन वाञ्छनीय भएकोले प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७५ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कोशी प्रदेश सरकारले यो कार्यविधि बनाएको छ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०८१" रहेको छ।

(२) यो कार्यविधि प्रदेश राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "मन्त्रालय" भन्नाले नेपाल सरकारको कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय सम्झनुपर्छ।

(ख) "प्रदेश मन्त्रालय" भन्नाले कोशी प्रदेशको कृषि तथा पशुपन्छी विकास हेर्ने मन्त्रालय सम्झनुपर्छ।

(ग) "स्थानीय तह" भन्नाले कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन भएको गाउँपालिका, नगरपालिका, उपमहानगरपालिका र महानगरपालिका सम्झनुपर्छ।

(घ) "विभाग" भन्नाले पशु सेवा विभाग सम्झनुपर्छ।

(ङ) "निर्देशनालय" भन्नाले पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय, कोशी प्रदेश सम्झनुपर्छ।

(च) "विज्ञ केन्द्र" भन्नाले भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र सम्झनुपर्छ।

(छ) "राष्ट्रिय रिफरेन्स प्रयोगशाला" भन्नाले संघीय सरकार अन्तर्गतको खोरेत तथा सिमापार पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, बुढानिलकण्ठ, काठमाण्डौं सम्झनुपर्छ।

(ज) "प्रयोगशाला" भन्नाले संघीय सरकार अन्तर्गतको पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला, विराटनगर सम्झनुपर्छ।

(ग) "पशु सेवा शाखा" भन्नाले स्थानीय तह कार्यपालिका अन्तर्गतको पशुपन्छी सेवा हेर्ने शाखा सम्झनुपर्दछ।

(घ) "खोप" भन्नाले रेबिज रोग विरुद्धको खोप सम्झनुपर्दछ।

(ङ) "रोग" भन्नाले रेबिज रोग सम्झनुपर्दछ।

(च) "निगरानी समूह" भन्नाले शंकास्पद रोगी पशुहरूको जाँच गर्न र पशु सेवा शाखामा रोगको सूचना दिनका लागि स्थानीय तहको सहजीकरणमा गठित समूह सम्झनुपर्दछ।

(छ) "निगरानी केन्द्र" भन्नाले रोगी तथा शंकास्पद रोगी पशुहरूको आवश्यकतानुसार नियन्त्रण तथा निगरानी गर्न स्थानीय तहद्वारा स्थापित निगरानी केन्द्र सम्झनुपर्दछ।

(ज) "प्राविधिक" भन्नाले पशु स्वास्थ्य सेवामा काम गर्ने दक्ष पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता, कम्युनिटी लाइभस्टक एसिस्टेन्ट, भेटेरिनरी जुनियर टेक्निकल असिस्टेन्ट, भेटेरिनरी जुनियर टेक्निसियन र पशु चिकित्सकलाई सम्झनुपर्दछ।

(झ) "आयोजना" भन्नाले संघीय मन्त्रालय अन्तर्गत संचालित रेबिज रोग नियन्त्रण आयोजना सम्झनुपर्दछ।

(ञ) "कार्यक्रम" भन्नाले सोही प्रदेशमा रेबिज रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सहकार्य र समन्वयमा आयोजना अन्तर्गत संचालित कार्यक्रम/क्रियाकलाप सम्झनुपर्दछ।

(ट) "आयोजना कार्यान्वयन इकाई" भन्नाले रेबिज रोग नियन्त्रण आयोजना कार्यान्वयन इकाई सम्झनुपर्दछ।

(ठ) "जोन" भन्नाले नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको जोनिङ तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेशन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८ बमोजिम जोनिङको प्रक्रिया अपनाई सम्भावित रोगको फैलावट रोक्न सिमाना निर्धारित क्षेत्र सम्झनुपर्दछ।

(ड) "कम्पार्टमेन्ट" भन्नाले नेपाल सरकारद्वारा जारी गरिएको जोनिङ तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेशन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८ बमोजिम कम्पार्टमेन्टलाइजेशनको प्रक्रिया अपनाई निर्धारित गरिएको पशुको फार्म वा स्थान वा स्थानहरू सम्झनुपर्दछ।

(ढ) "प्रदेश" भन्नाले सोही प्रदेश सम्झनुपर्दछ।

३. उद्देश्यः यस आयोजनाको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) सोही प्रदेशमा रेबिज रोग नियन्त्रण तथा उन्मूलन गर्नका लागि संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सहकार्य तथा समन्वयमा रोग नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।

(ख) मन्त्रालयबाट यस प्रयोजनका निमित्त निर्दिष्ट गरिएको जोन तथा कम्पार्टमेन्टलाई तोकिएको विधि र प्रक्रिया अवलम्बन गरी खोरेत रोगबाट मुक्त गर्ने।

(ग) खोरेत रोग मुक्त जोन तथा कम्पार्टमेन्टको अन्तर्राष्ट्रिय मान्यताको लागि आवश्यक पूर्व तयारी गरी पशु सेवा विभाग मार्फत विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनमा निवेदन दिने।

(घ) खोरेत रोग मुक्त पशुजन्य पदार्थको निर्यातमा टेवा पुर्‍याउने।

परिच्छेद- ३

कार्यक्रम कार्यान्वयनमा संलग्न निकाय तथा सरोकारवालाहरूको भूमिका र जिम्मेवारी

४. कार्यक्रम कार्यान्वयनमा संलग्न संघीय निकायहरूको भूमिका: यस कार्यक्रम कार्यान्वयनमा संलग्न संघीय निकायहरूको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय:

(१) जोन तथा कम्पार्टमेन्टको क्षेत्र निर्धारण गर्ने।

(२) खोरेत रोग मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने।

(३) कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न मातहतका निकाय परिचालन गर्ने।

(४) रोग नियन्त्रणका लागि अन्य प्रदेश तथा स्थानीय तहहरूबीच समन्वयकारी भूमिका निर्वाह गर्ने।

(ख) पशु सेवा विभाग:

(१) जोन तथा कम्पार्टमेन्टको क्षेत्र निर्धारण तथा खोरेत रोग मुक्त क्षेत्र घोषणा सम्बन्धमा आवश्यकता अनुसार प्राविधिक पृष्ठपोषण गर्ने।

(२) विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनसँग आवश्यक समन्वय गर्ने।

(३) आवश्यक मात्रामा खोप व्यवस्थापन गर्ने।

(४) प्रदेश तथा स्थानीय तहलाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउने।

(५) रोगको आकस्मिक नियन्त्रण कार्यमा प्रदेश र स्थानीय तहलाई प्राविधिक पृष्ठपोषण दिने।

(६) कार्यक्रमको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने गराउने।

(७) [illegible] मन्त्रालयमा सिफारिस गर्ने।

(८) खोरेत रोग सम्बन्धी नीति, रणनीति, कार्यक्रमहरु तयार गर्नका प्रदेश र स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने।

(ग) खोरेत तथा सिमापारिय पशु रोग अन्वेषण प्रयोगशाला:

(१) खोरेत रोग सम्बन्धी राष्ट्रिय रिफरेन्स प्रयोगशालाको रुपमा कार्य गर्ने।

(२) आवश्यकता अनुसार देशको रोगमा प्रदेश र स्थानीय तहको सहकार्यमा पशु सेवा निकायद्वारा खोरेत रोग आउटब्रेक अन्वेषण पश्चात नमूना संकलन तथा परीक्षण गरी स्थानीय तह, प्रदेश र जिल्लामा प्रतिवेदन पठाउने।

(३) विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनका अन्तर्राष्ट्रिय रिफरेन्स प्रयोगशालासंग समन्वय गरी आवश्यकता कार्यान्वयन हुने रोगका सेवा गरी खोरेत रोगको नियन्त्रण रणनीति तय गराउने।

(४) खोरेत रोग सर्भिलेन्स र गुणस्तरीय नमूना संकलन, संरक्षण, ढुवानी, रेकर्ड तथा परीक्षण कार्यमा प्राविधिकहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

(५) खोरेत खोपको प्रभावकारिता परीक्षण (Seromonitoring) गर्ने र संकलन गरेर पठाइएको नमूनाको परीक्षण गरी प्रतिवेदन एवं पृष्ठपोषण दिने।

(घ) पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला:

(१) रोगको सर्भिलेन्स, नमूना संकलन, नमूना परीक्षण, आउटब्रेक अन्वेषण तथा रिपोर्टिङ गर्ने।

(२) खोपको सिरो सर्भिलेन्स/सिरो मनिटरिङ अध्ययन गर्ने।

(३) खोप भण्डारण गरी विभिन्न केन्द्र र स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने।

(४) विभिन्न केन्द्रमा सञ्चालित प्रयोगशालाको प्राविधिक निरीक्षण, अनुगमन र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने।

(५) आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा, सञ्चालन, निरीक्षण तथा विभिन्न केन्द्रहरुसँग समन्वय गर्ने।

(ङ) पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय:

(१) आवश्यकता अनुसार पशु नाकामा रोगमा सहितबाट [illegible] पशुहरूको प्रवेशमा रोक लगाउने र [illegible] क्वारेन्टाईन रोग [illegible] प्रदेश तहसम्मको आवश्यकता [illegible] गरी [illegible] नियन्त्रण गर्न लगाउने।

(२) खोप भण्डारहरूका तथा रोगी पशुहरूको आवतजावत नियन्त्रण गर्न सम्बन्धित स्थानीय तह, पशु कार्यालय तथा प्रहरी कार्यालय/चेक पोष्ट वा अन्य सुरक्षा संयन्त्रसँग समन्वय गर्ने।

(३) स्थापित क्वारेन्टाइन चेक पोष्ट/निगरानी बिन्दु व्यवस्थापन तथा सञ्चालनमा सहजीकरण गर्ने।

(४) आयोजना कार्यान्वयन कार्यदल मन्त्रालय, निर्देशनालय तथा विज्ञ केन्द्रसँग समन्वय गर्ने।

४. <u>आयोजनाका सञ्चालनमा संलग्न सरोकारवाला निकाय तथा स्थानीय तहको जिम्मेवारी</u>: यस आयोजना सञ्चालनमा संलग्न सरोकारवाला निकायहरूका साथै स्थानीय तहहरूको जिम्मेवारी देहाय बमोजिम हुनेछ।

(क) मन्त्रालय:

(१) खोरेत रोग नियन्त्रण रणनीतिक योजना अनुसार आयोजना सञ्चालन गर्ने गराउने।

(२) संघ तथा स्थानीय तहबीच आवश्यक सहकार्य र समन्वय गर्ने।

(३) खोप तथा डायग्नोस्टिकहरूको क्षेत्र विस्तार गर्न सम्बन्धित निकायको समन्वयमा आवश्यक निर्णय गर्ने।

(४) आयोजना सञ्चालनको लागि आवश्यक बजेट तथा जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने।

(५) आयोजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने तथा आवश्यकता अनुसार सम्बद्ध निकायहरूलाई आवश्यक निर्देशन दिने।

(ख) पशुपन्छी तथा मत्स्य विकास निर्देशनालय:

(१) आयोजनालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नका लागि निर्देशनालयमा एक छुट्टै खोरेत रोग नियन्त्रण आयोजना कार्यान्वयन इकाई (Foot and Mouth Disease-Project Implementation Unit, FMD-PIU) को स्थापना गर्ने।

(२) रोगको सर्भिलेन्स, आउटब्रेक अनुसन्धान तथा नियन्त्रण, खोप खरिद तथा भण्डारण र कृषक तथा प्राविधिकको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।

(३) आयोजनाको वार्षिक तथा बजेट तर्जुमा गरी स्वीकृत कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने।

(४) आयोजना कार्यान्वयनका लागि विज्ञ केन्द्रलाई परिचालन गर्ने।

(५) आयोजना लागु भएका क्षेत्रका स्थानीय तह, प्रदेशस्तरका निकाय तथा जनप्रतिनिधि र कृषकहरूसँग समन्वय गर्ने।

(६) कार्यक्रमको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने

(ग) जिल्ला केन्द्र:

(१) खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्न लगाउने।

(२) रोगको सर्भिलेन्स, प्रकोपको अन्वेषण तथा रिपोर्टिङ गर्न लगाउने।

(३) तथ्याङ्क अभिलेखीकरण तथा व्यवस्थापन गर्ने।

(४) रोग नियन्त्रण कार्यक्रमको लागि आयोजना अन्तर्गत नियुक्त प्राविधिक परिचालन गर्ने।

(५) खोप [illegible] क्षेत्रको [illegible] केन्द्रमा [illegible] आधारभूत प्रयोगशालाको [illegible] गरी [illegible] परीक्षण गर्ने।

(६) खोप भण्डारण गर्ने तथा आफ्नो क्षेत्रका स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउने।

(७) वार्षिक [illegible] रोग नियन्त्रणको योजना तर्जुमा गर्ने।

(८) स्थानीय तहलाई रोग नियन्त्रणको कार्य योजना तयारीमा सहयोग गर्ने।

(९) आयोजना लागू भएका क्षेत्रका स्थानीय तह तथा अन्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने।

(१०) आयोजना अन्तर्गत स्वीकृत कार्यक्रम र मार्गनिर्देशन बमोजिम अनुसारका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र सोको प्रगति विवरणसमेत [illegible] गर्ने।

(११) कार्यक्रमको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने र सो कार्यमा विशेषज्ञ र निकायलाई सहयोग गर्ने।

(घ) स्थानीय तह:

(१) आयोजना तथा सो अन्तर्गतका स्वीकृत कार्यान्वयनका लागि पशु [illegible] तथा [illegible] कार्यकर्ताहरूलाई परिचालन गर्ने।

(२) खोप कार्यक्रम सञ्चालन तथा अभिलेखीकरण गर्ने।

(३) पशु परीक्षण तथा [illegible], सर्भिलेन्स, रिपोर्टिङ, नमूना संकलन, तथ्याङ्क संकलन तथा सम्प्रेषण गर्ने।

(४) प्रयोगशाला तथा जिल्ला केन्द्रलाई सर्भिलेन्स तथा नमूना संकलन कार्यमा सहयोग गर्ने।

(५) पशु [illegible] नियन्त्रण, [illegible] तथा स्थानीय [illegible] केन्द्र सञ्चालन गर्ने।

(६) [illegible] तथा आयोजना अन्तर्गत नियुक्त प्राविधिक परिचालन गर्ने।

(७) स्थानीय तह भित्रको रोग नियन्त्रणको योजना तर्जुमा गर्ने।

(८) पशुपालन फार्म, कृषि/पशु सहकारी, पशुजन्य उद्योग तथा कृषकहरूको समन्वय र रोग सम्बन्धी कार्यक्रम अभिवृद्धि गर्ने।

(९) संघ तथा प्रदेशका सम्बन्धित निकायका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र आवश्यकता अनुसार आफ्नै स्रोतबाट समेत कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने।

(१०) स्थानीय तहमा रहेका दूध संकलन केन्द्र तथा डेरी उद्योगहरूमा संकलन हुने दूध, खोरेत रोग विरुद्ध खोप लगाइएका गाई/भैंसीबाट मात्र आपूर्ति भए नभएको अनुगमन गर्ने।

(११) कार्यक्रम कार्यान्वयनमा स्थानीय प्रशासन र सुरक्षा निकायसँग समन्वय गर्ने।

(१२) कार्यक्रमको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने, यो कार्यक्रममा सहयोग गर्ने र विभाग केन्द्रमा प्रगति प्रतिवेदन गर्ने।

६. <u>कार्यक्रमका सञ्चालनमा संलग्न सरोकारवालाहरूको भूमिका</u>: यस कार्यक्रम सञ्चालनमा विभिन्न सरोकारवालाहरूको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ:

(क) पशु हाट बजार संचालक समिति:

(१) हाट बजारमा ल्याईएका पशुहरूलाई खोप लगाउन सहजीकरण गर्ने।

(२) हाट बजारमा ल्याईएका पशुहरूलाई ट्यागिङ गर्ने कार्यमा सहजीकरण गर्ने।

(३) हाट बजारमा ल्याइएका र रोगको लक्षण देखिएका पशुहरूको अभिलेख राख्ने तथा ट्रेसिङ गर्न पशु सेवा शाखालाई सहयोग गर्ने।

(४) हाट बजारको निःसंक्रमण तथा जैविक सुरक्षा विधि अवलम्बन गर्ने गराउने।

(५) बजार सम्बन्धी पूर्वाधार विकास गर्ने।

(६) कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने।

(ख) व्यवसायिक पशु फार्म/कृषक तथा कृषक समूह समिति/सहकारी:

(१) आफू वा आफ्नो सदस्यहरूले पालेका गाई/भैंसी लगायतका खुरहुने जनावरहरूलाई ट्यागिङ गरी नियमित रूपमा खोप लगाउने तथा खोपको अभिलेख अनिवार्य रूपमा राख्ने।

(२) सदस्यहरूबीच जनचेतना प्रचार गर्ने गराउने।

(३) खोप कार्यक्रमका तथा रोगी पशुहरूको अभिलेखिकरण व्यवस्थापन तथा लोकहितकार नियन्त्रणमा सम्बन्धित पशु सेवासंग सम्बद्ध निकायलाई सहयोग गर्ने।

(४) आफ्ना पशु फार्म जन्यास तथा जैविक सुरक्षा विधि अवलम्बन गर्ने गराउने।

(५) रोगको सर्भिलेन्स, अन्वेषण, सिरो-मोनिटरिङ तथा रोगको नमूना संकलन कार्यमा सहयोग गर्ने।

(६) आफ्नो पशु/फार्म तथा छेउछाउ रोगको लक्षणयुक्त पशु देखा परेमा वा रोग देखिएमा तुरुन्तै सम्बन्धित स्थानीय तहको पशु सेवा शाखा वा विज्ञ केन्द्रमा वा कार्यालयमा जानकारी गराउने।

(७) खोपेका कार्यक्रमा कार्यक्रम मन्त्रालय, निर्देशनालय, विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह तथा अन्य सबै सरोकारवाला निकायहरूलाई सहयोग गर्ने।

(ग) दुग्ध/मासुजन्य उद्योग, प्रशोधन केन्द्र तथा संकलक/वितरक:

(१) दुग्ध उद्योग तथा दुग्ध प्रशोधन केन्द्र र दुग्ध संकलक/वितरकहरूले नियमित रूपमा खोप लगाइएका तथा रोग मुक्त पशु तथा फार्महरूबाट मात्र दुग्ध संकलन गर्ने।

(२) कृषकहरूलाई खोप लगाउन सहयोग तथा प्रेरित गर्ने।

(३) खोपेका कार्यक्रमका मन्त्रालय, निर्देशनालय, विज्ञ केन्द्र, स्थानीय तह तथा अन्य सबै सरोकारवाला निकायहरूसंग समन्वय तथा सहयोग गर्ने।

(घ) छाला/बाछाला उद्योग तथा बिक्री केन्द्र:

(१) रोग मुक्त छाला/बाछालाको बिक्री वितरण सुनिश्चित गर्ने।

(२) आफ्ना कृषकहरूलाई खोप र रोगको रोकथाम बारे जानकारी गराउने।

(३) छाला/बाछाला कुहाउने गरिने स्थानहरूमा जैविक सुरक्षाका विधिहरू पालना अवलम्बन गराउने।

(ङ) एग्रोभेट तथा भेटेरिनरी औषधी पसल:

(१) आफ्नो एग्रोभेट तथा भेटेरिनरी औषधी पसल मार्फत रोग नियन्त्रणमा सुनिश्चितता गर्ने।

(२) रोग देखा परेको गाई/पशुको पशुपाली औषधी खरिद गर्न आएमा तुरुन्तै सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउने।

(३) कृषकहरूलाई खोप र रोगको रोकथाम बारे जानकारी गराउने।

(४) रोग फैलिएको अवस्थामा आउने पहलमा जैविक सुरक्षाका विधिहरू सुरुमा अपनाउने।

(ख) निजी पशु चिकित्सक तथा फार्मर:

(१) खोप कार्य सञ्चालन मा सहयोग गर्ने।

(२) रोगको सर्भिलेन्स, अन्वेषण, सिरोमोनिटरिङ तथा रोगको नमूना संकलन कार्यमा सहयोग गर्ने।

(३) पशु चिकित्सा तथा खोप कार्यमा सहभागी हुने।

(४) विभागीय नीतिहरूको विपरीत भए कुनै कार्य नगर्ने।

(५) उपचारको क्रममा उपचारगृह गर्दा जैविक सुरक्षा विधिको पूर्णरूपमा प्रयोग गर्ने।

(६) कृषक तथा कामदारहरूलाई स्वस्थ पशु पालन व्यवस्था तथा जैविक सुरक्षा विधिबारे जानकारी गराउने।

(७) रोग देखा परेमा तुरुन्तै सम्बन्धित निकायमा जानकारी गराउने।

(८) आयोजना कार्यान्वयनमा जिल्लास्तरका, सेवा केन्द्र तथा स्थानीय तहलाई सहयोग गर्ने।

परिच्छेद- ३

आयोजना/कार्यक्रम व्यवस्थापन

७. कार्यक्रमको प्राविधिक पक्ष: यस आयोजना अन्तर्गत विभिन्न कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नका लागि देहाय बमोजिमका प्राविधिक पक्ष पालना गर्नु पर्नेछ:-

(क) खोप लगाउन उपयुक्त सबै पशुहरूलाई ६-६ महिनाको फरकमा कम्तिमा वर्षको २ पटक खोप लगाउनु पर्नेछ। यस कार्यको लागि अनुसूची-१ बमोजिमको खोप तालिका पालना गर्नु पर्नेछ।

(ख) खोपको ढुवानी तथा भण्डारण गर्दा उपयुक्त तापक्रमको चिस्यान पालना गर्नु पर्नेछ।

(ग) खोप खरिद गरिने ठाउँ देखि प्रयोग हुने ठाउँ सम्म चिस्यान शृङ्खला (कोल्ड चेन) कायम भएको सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ।

(ग) जोन तथा कन्टेनमेन्टका बफर रुपमा पूर्ण खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ अर्थात तत्काल खोप लगाउन उपयुक्त रहेको सबै पशुहरुलाई खोप लगाउनु पर्नेछ। अन्य क्षेत्रमा जोखिम विश्लेषणको आधारमा कम्तिमा पनि ८० प्रतिशत पशुहरुलाई खोप लगाउनु पर्नेछ।

(घ) खोप कार्यका लागि अनुसूची-२ बमोजिमको मापदण्ड पूरा गरेका प्राविधिकहरुलाई खोपकर्ताको रुपमा खटन गर्नु पर्नेछ।

(ङ) खोप कार्यका लागि अनुसूची-३ बमोजिमको लजिष्टिकको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(च) खोप लगाउनुपूर्व पशुलाई आन्तरिक परजीवी विरुद्धको औषधी उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(छ) खोप लगाइने पशु कमजोर भएमा मिनिरल/भिटामिन उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(ज) खोप कार्यको लजिष्टिकको उपलब्धता तथा प्रदेश नेपाल सरकारद्वारा जारी पशु स्वास्थ्य कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८ बमोजिम गर्न सकिनेछ।

(झ) सर्भिलेन्स कार्य सञ्चालन नेपाल सरकारको प्रचलित पशु स्वास्थ्य कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७८ तथा विभागले स्वीकृत गरेको 'खोरेत रोग सर्भिलेन्स प्राविधिक निर्देशिका २०८१' बमोजिम गर्नुपर्नेछ।

(ञ) जोनिङ कार्य तथा जोन क्षेत्रमा कार्यक्रम/क्रियाकलाप सञ्चालन नेपाल सरकारद्वारा जारी 'जोनिङ तथा कन्टेनमेन्टलाइजेसन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८' बमोजिम गर्नुपर्नेछ।

८. <u>आयोजना सञ्चालनका लागि क्षेत्र छनौट:</u> (१) खोप कार्य, सर्भिलेन्स, जोन व्यवस्थापन तथा सञ्चालन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि, पशु पहिचान, अनुगमनीयता (Traceability) तथा पर्ने कार्य, रोगी पशुहरुको आवतजावत नियन्त्रण तथा रोग सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि लगायतका कार्यक्रमहरु कोशी प्रदेशको सबै जिल्लामा नै सञ्चालन गरिनेछ।

(२) जोन क्षेत्र निर्धारणका लागि कोशीले तोकेका इलाम जिल्लाका स्थानीय तहहरु छनौट गरिनेछ।

(३) जोनको क्षेत्र प्रदेश मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार विभागको समन्वयमा विस्तार गर्न सक्नेछ।

(४) जोन क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार खोप लगाई वा नलगाई खोरेत रोग मुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने सम्बन्धमा कार्यक्रम र प्रक्रिया सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(४) प्रदेश मन्त्रालयले आवश्यक प्रकृया पुरा गरेका ल्याब/सेवी फार्मलाई कम्पार्टमेन्टका लागि जोनिङ तथा कम्पार्टमेन्टलाइजेशन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८ का आधारमा घोषित विभाग मार्फत मन्त्रालयमा सिफारिस गर्न सक्नेछ।

९. प्रादेशिक निर्देशक समिति: (१) यस कार्यक्रम सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने र कार्यान्वयन निकायहरूलाई मार्गदर्शन गर्नका लागि प्रदेश मन्त्रालयमा एक प्रादेशिक निर्देशक समिति रहनेछ-

(क) मन्त्री, प्रदेश मन्त्रालय	- अध्यक्ष
(ख) सचिव, प्रदेश मन्त्रालय	- सदस्य
(ग) सचिव, मुख्य मन्त्री तथा मन्त्री परिषद्को कार्यालय	- सदस्य
(घ) सचिव, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ) सचिव, आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालय	- सदस्य
(च) सचिव, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय	- सदस्य
(छ) सचिव, प्रदेश योजना आयोग	- सदस्य
(ज) महानिर्देशक, पशु सेवा विभाग	- सदस्य
(झ) निर्देशक, निर्देशनालय	- सदस्य
(ञ) प्रमुख, कोशी प्रदेश प्रहरी कार्यालय	- सदस्य
(ट) प्रमुख, सशस्त्र प्रहरी बल कोशी प्रदेश मुख्यालय	- सदस्य
(ठ) महाशाखा प्रमुख, पशुपन्छी विकास महाशाखा, प्रदेश मन्त्रालय	- सदस्य-सचिव

(२) निर्देशक समितिले आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञहरूलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) यस समितिको बैठक वर्षको कम्तिमा पनि १ पटक आयोजना गरिनेछ।

(४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१०. प्रादेशिक निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: निर्देशक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ-

(क) कार्यक्रम सञ्चालन प्रयोजनका लागि आवश्यक नीति तथा रणनीति निर्देशिका स्वीकृत गर्ने,

(ख) अन्तरनिकाय समन्वय गर्ने,

(ग) संघीय सरकारसँग आवश्यक निर्देशन तथा समन्वय गर्ने,

(घ) कार्यक्रम सञ्चालनको कमजोर पक्षहरू सुधार गर्न उपायहरू सुझाउने,

(ङ) आयोजना सञ्चालन सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिने।

११. <u>प्रादेशिक प्राविधिक समिति</u>: (१) यस आयोजना कार्यान्वयनका लागि निर्देशनालयमा देहाय बमोजिमको एक प्राविधिक समिति रहनेछ:-

(क) निर्देशक, निर्देशनालय	- संयोजक
(ख) वरिष्ठ पशु चिकित्सक, निकाय	- सदस्य
(ग) प्रमुख, राष्ट्रिय पशु स्वास्थ्य अनुसन्धान केन्द्र, खुमलटार, ललितपुर	- सदस्य
(घ) महाशाखा प्रमुख, पशुपन्छी विकास महाशाखा, प्रदेश मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ) प्रमुख, पशुपन्छी रोग अन्वेषण प्रयोगशाला विराटनगर	- सदस्य
(च) प्रमुख, पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय मोरङ	- सदस्य
(छ) प्रमुख, पशु क्वारेन्टाईन कार्यालय झापा	- सदस्य
(ज) प्रमुख, भेट केन्द्र (१ वटा जिल्ला)	- सदस्य
(झ) प्रतिनिधि, प्रदेश दुग्ध सहकारी संघ/फेडेरेशन मध्येबाट (१ जना)- संयोजकले तोकेको	- सदस्य
(ञ) प्रतिनिधि, प्रदेश पशु सहकारी संघ/फेडेरेशन मध्येबाट (१ जना)- संयोजकले तोकेको	- सदस्य
(ट) आयोजना कार्यान्वयन इकाई प्रमुख	- सदस्य-सचिव

(२) प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार विज्ञ विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) समितिको बैठक वर्षको कम्तिमा पनि २ पटक सञ्चालन गरिनेछ।

(४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैंले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१२. <u>प्रादेशिक प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) आयोजना कार्यान्वयन गर्दा अपनाउने सम्बन्धमा आवश्यक प्राविधिक मापदण्ड तयार गरी प्रदेश मन्त्रालय तथा निर्देशक समितिमा पेश गर्ने र अन्य प्राविधिक विषयमा निर्देशक समितिमा पेश गर्ने,

(ख) कार्यक्रमको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने,

(ग) आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा निर्देशनालय प्राविधिक अनुगमन समन्वय गर्ने,

(घ) केन्द्रीय निकाय तथा सम्बन्धित कार्यालयहरूलाई प्राविधिक सहयोगका लागि अनुरोध गर्ने,

(ङ) आयोजना कार्यान्वयनको अनुगमन मूल्याङ्कन गर्ने,

(च) नियमित प्राविधिक आयोजनाको प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्ने।

१३. <u>जिल्लास्तर प्राविधिक समिति</u>: (१) आयोजना कार्यान्वयनका लागि मिश्र केन्द्रहरूमा देहाय बमोजिमको एक जिल्लास्तर प्राविधिक समिति रहनेछ:-

(क) प्रमुख, मिश्र केन्द्र	- संयोजक
(ख) प्रतिनिधि, जिल्ला समन्वय समिति	- सदस्य
(ग) प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	- सदस्य
(घ) प्रमुख/प्रतिनिधि, जिल्ला पशु कार्यालय	- सदस्य
(ङ) प्रमुख/प्रतिनिधि, वन डिभिजन कार्यालय	- सदस्य
(च) प्रमुख, स्थानीय तह पशु सेवा शाखा (सबै)	- सदस्य
(छ) प्रतिनिधि, जिल्ला दुग्ध व्यवसायी संघ/उद्योगिक मध्येबाट संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि	- सदस्य
(ज) प्रतिनिधि, जिल्ला बाख्रा व्यवसायी संघ मध्येबाट संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि	- सदस्य
(झ) प्रमुख, कृषि ज्ञान केन्द्र	- सदस्य
(ञ) शाखा प्रमुख, पशु चिकित्सा तथा प्रयोगशाला शाखा, मिश्र केन्द्र	- सदस्य-सचिव

(२) जिल्लास्तर प्राविधिक समितिले आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञहरूलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) समितिको बैठक वर्षको कम्तिमा पनि २ पटक सञ्चालन गरिनेछ।

(४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१४. <u>जिल्लास्तर प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: जिल्लास्तर प्राविधिक समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) जिल्लाभित्र आयोजना कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने,

(ख) आयोजना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू तय गरी त्रैमासिक प्राविधिक प्रतिवेदन पेश गर्ने,

(ग) स्थानीय तह स्थित आयोजना कार्यान्वयन समिति संग समन्वय गर्ने,

(ङ) स्थानीय तहलाई निगरानी समूह, निगरानी केन्द्र/स्थानीय आन्तरिक चेक पोष्ट व्यवस्थापन, पशु वार्ड, सर्भिलेन्स, खोज कार्य आदिमा सहयोग गर्ने,

(च) जिल्लाभित्र रोगी तथा शंकित पशु ओसारपसार नियन्त्रणमा स्थानीय प्रशासनसँग समन्वय गर्ने,

(छ) जिल्लाभित्र आयोजना कार्यान्वयनको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने।

१५. <u>जिल्लास्तर प्रमुख सहजीकरण समिति</u>: (१) आयोजना कार्यान्वयनका लागि मित्र केन्द्रहरूमा देहाय बमोजिमको एक जिल्लास्तर प्रमुख सहजीकरण समिति रहनेछ:-

(क) प्रमुख, जिल्ला समन्वय समिति	- संयोजक
(ख) नगर प्रमुख, जिल्लाभित्रका सबै नगरपालिका	- सदस्य
(ग) अध्यक्ष, जिल्लाभित्रका सबै गाउँपालिका	- सदस्य
(घ) अधिकृत प्रतिनिधि, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	- सदस्य
(ङ) प्रमुख/प्रतिनिधि, जिल्लाभित्रका सुरक्षा निकायहरू	- सदस्य
(च) प्रमुख, मित्र केन्द्र	- सदस्य-सचिव

(२) जिल्लास्तर प्रमुख सहजीकरण समितिले आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) समितिको बैठक वर्षको कम्तिमा पनि १ पटक बोलाउन सकिनेछ।

(४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१६. <u>जिल्लास्तर प्रमुख सहजीकरण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: जिल्लास्तर प्रमुख सहजीकरण समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) जिल्लाभित्र आयोजना कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने,

(ख) आयोजनासँग सम्बन्धित अन्तर स्थानीय तह सूचना आदानप्रदान गर्ने,

(ग) आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नतिजाको सुनिश्चितता तथा अन्तर स्थानीय तह समन्वय गर्ने,

(घ) निगरानी केन्द्र व्यवस्थापन, पशु वार्ड, सर्भिलेन्स, खोज कार्य आदिमा सहयोग गर्ने,

(झ) सिमावर्तीय रोगी तथा शंकित पशु आवतजावत नियन्त्रणका लागि स्थानीय तहका साथै सिमासम्बन्धित सुरक्षा निकायका समन्वय गर्ने।

१७. <u>स्थानीय आयोजना कार्यान्वयन समिति</u>: (१) आयोजना स्थानीयस्तरमा कार्यान्वयनका लागि स्थानीय तहमा देहाय बमोजिमको एक स्थानीय आयोजना कार्यान्वयन समिति रहनेछ:-

(क) प्रमुख, स्थानीय तह - संयोजक

(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, स्थानीय तह - सदस्य

(ग) वडा अध्यक्ष, स्थानीय तह (सबै वडा) - सदस्य

(घ) प्रमुख, कृषि विकास शाखा, स्थानीय तह - सदस्य

(ङ) प्रमुख, प्रहरी कार्यालय/चेक पोष्ट, स्थानीय तह - सदस्य

(च) कृषक प्रतिनिधि, स्थानीय तह भित्रका (१ जना) संयोजकले तोकेको - सदस्य

(छ) प्रतिनिधि, पशुपन्छीजन्य उद्योग वा सहकारी संस्था मध्येबाट संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ज) प्रतिनिधि, पशुजन्य उद्योग/व्यवसायी मध्येबाट संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(झ) प्रमुख, पशु सेवा शाखा, स्थानीय तह - सदस्य-सचिव

(२) स्थानीय आयोजना कार्यान्वयन समितिले आवश्यकता अनुसार विषय विज्ञहरूलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) समितिको बैठक वर्षको कम्तिमा पनि २ पटक बस्नु पर्नेछ ।

(४) समितिको बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समितिले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ।

१८. <u>स्थानीय आयोजना कार्यान्वयन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: स्थानीय आयोजना कार्यान्वयन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) स्थानीय तहभित्र आयोजना कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने,

(ख) नियन्त्रण क्षेत्र, निगरानी केन्द्र गठन/स्थापना तथा परिचालन गर्ने,

(ग) आवश्यकता अनुसार क्वारेन्टाइन स्थल निर्माण तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(घ) आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी प्रगति स्थानीय तहसमक्ष जानकारी गर्ने,

(ङ) स्थानीय सुरक्षा निकायसँग रोगी पशु आवतजावत नियन्त्रणमा समन्वय गर्ने,

(घ) स्थानीय जातिय कार्यान्वयन गर्न सकिने आयोजना सम्बन्धी कार्यक्रम/क्रियाकलाप तयारी तथा जिल्लास्तर प्राविधिक समितिमा पेश गर्ने,

(ङ) स्थानीय जातिय आयोजना कार्यान्वयनको अनुगमन मूल्यांकन गर्ने ।

१९. निगरानी समूह: (१) यस आयोजना अन्तर्गत स्थानीय जातिय ... तथा ... पशुहरुको ... निगरानी गर्ने ... कार्यमा सहयोग पुर्याउन ... स्थानीय तहले देहाय बमोजिमको एक निगरानी समूह गठन गर्न सक्नेछ-

(क) सम्बन्धित वडा अध्यक्ष वा वडा अध्यक्षले तोकेको सदस्य, - संयोजक

(ख) सम्बन्धित वडा ... बाट संयोजकले तोकेको एक जना सदस्य - सदस्य

(ग) प्राविधिक, पशु सेवा शाखा, स्थानीय तह - सदस्य

(घ) निजी वा सरकारी पशु चिकित्सक, स्थानीय तह - सदस्य

(ङ) निजी वा सरकारी ..., ... तोकेको ... एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(च) प्रतिनिधि, संयोजकले तोकेको ... समिति ... बाट दुई जना प्रतिनिधि - सदस्य

(छ) कृषक प्रतिनिधि, संयोजकले तोकेको ... दुई जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ज) प्रतिनिधि, ... /... वा ... - सदस्य

(झ) प्रतिनिधि, ... उद्योग/सहकारी/स्रोत केन्द्र ... संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ञ) प्रतिनिधि, ... उद्योग/व्यवसायी ... संयोजकले तोकेको एक जना प्रतिनिधि - सदस्य

(ट) वडा सचिव, सम्बन्धित वडा - सदस्य-सचिव

(२) निगरानी समूहले आवश्यकता अनुसार विज्ञ विशेषज्ञलाई बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ।

(३) निगरानी समूहको बैठक कम्तिमा पनि वर्षको ३ पटक सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(४) स्थानीय तहले ... हरेक वर्ष वा आवश्यकता अनुसारको ... निगरानी समूह गठन गर्न सक्नेछ।

२०. निगरानी समूहको काम, कर्तव्य र अधिकार: निगरानी समूहको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) आफ्नो क्षेत्र भित्र जनावर, रोगी र संक्रामक रोगी पशुहरूको आवतजावतको निगरानी गर्ने र त्यस्ता पशुहरू मिसिनबाट रोक लगाउन प्रस्ताव गर्ने,

(ख) स्थानीय तह पशु सेवा शाखालाई जनावर, रोगी वा संक्रामक रोगी पशुहरूको सूचना सम्प्रेषण गर्ने,

(ग) स्थानीय सार्वजनिक पैठ पोखरी/निगरानी कार्यक्रम सञ्चालन तथा सहकार्य गर्ने,

(घ) बाहिरबाट ल्याइएका बिक्रीका पशुहरूलाई स्रोत स्थानहरूको पशु जाँच गराउने र क्वारेन्टाइनमा राख्न लगाउने,

(ङ) सम्बन्धित आयोजनाको निर्णयअनुसार सञ्चालन गर्नका सहयोग गर्ने।

परिच्छेद ४

आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

११. आयोजना सञ्चालन प्रक्रिया: (१) आयोजना अन्तर्गत स्वीकृत कार्यान्वयन निकाय, प्रदेश मन्त्रालय, निर्देशनालय, भेट केन्द्र र स्थानीय तह पशु सेवा शाखाले समन्वयबाट सञ्चालन गरिनेछ।

(२) आयोजनालाई सञ्चालन गर्नका लागि निर्देशनालयमा प्रदेश रोग नियन्त्रण आयोजना कार्यान्वयन इकाईको स्थापना गरिनेछ।

(३) यस आयोजनाको आयोजना व्यवस्थापक निर्देशनालयको निर्देशक रहनेछ।

(४) यस आयोजनाको आयोजना उप-व्यवस्थापक तथा आयोजना कार्यान्वयन इकाईको फोकल पर्सन निर्देशनालय अन्तर्गतको वरिष्ठ पशु विकास अधिकृत/वरिष्ठ पशु चिकित्सक लाई तोकिनेछ।

(५) आयोजना कार्यान्वयन इकाईमा स्थायी/सहयोगी कर्मचारीको रूपमा पशु चिकित्सक/पशु स्वास्थ्य अधिकृत (१ जना), पशु स्वास्थ्य प्राविधिक/पशु स्वास्थ्य सहायक/सहायक पशु स्वास्थ्य अधिकृत (१ जना), पशु सेवा प्राविधिक/पशु सेवा प्राविधिक/सहायक पशु विकास अधिकृत (१ जना), हलुका सवारी चालक (१ जना), कार्यालय सहयोगी (१ जना) लाई निर्देशनालयको व्यवस्थाको लागि रहनेछ।

(६) आयोजना कार्यान्वयन इकाईको प्रशासनिक तथा आर्थिक व्यवस्थापन निर्देशनालयबाट हुनेछ
।

(७) आयोजना कार्यान्वयन इकाईले आवश्यकता अनुसार परामर्श सेवा खरिद मार्फत विज्ञ विशेषज्ञबाट नियमानुसार सेवा लिन सक्नेछ।

(८) यस आयोजना अन्तर्गत सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरु यस कार्यविधि तथा यस कार्यविधिमा नसमेटिएका विषयहरु कार्यक्रमका स्वीकृत वार्षिक कार्यविधि/निर्देशिका बमोजिम सञ्चालन गरिनेछ।

(९) जोन तथा कम्पार्टमेन्ट क्षेत्रलाई रोग मुक्त घोषणा गर्दा अन्तर्राष्ट्रिय विश्व पशु स्वास्थ्य संगठन (WoAH / OIE) द्वारा जारी Terrestrial Animal Health Code (2024) का प्रावधानहरु पालना गरिनेछ ।

(१०) आयोजना अन्तर्गत रोग क्षेत्रमा लगायत क्वारेन्टिन/चेक-पोस्टहरु सबै विश्व बैंकबाट रोकेको आवश्यकता अनुसार प्रयोगशालाको क्षमता अभिवृद्धि गरी प्रयोगमा ल्याउन सकिनेछ।

(११) सम्बन्धित निकायहरुले लागु गरेका कार्यक्रमहरुको अनुगमन मूल्यांकन गरी सम्बन्धित निकायमा प्रति प्रतिवेदन गर्नु पर्नेछ ।

२२. <u>आयोजना कार्यान्वयन इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार:</u> आयोजना कार्यान्वयन इकाईको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रत्येक आर्थिक वर्षमा आयोजनाको वार्षिक कार्यक्रम तयार गरी स्वीकृतिका लागि सम्बन्धित निकायमा पेश गर्ने।

(ख) वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार इकाईको कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र अन्य निकायहरुको स्वीकृत कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सहयोग तथा सहजीकरण गर्ने।

(ग) आयोजना कार्यान्वयनमा संलग्न सबै निकायहरुबीच समन्वय र सहकार्य गर्ने।

(घ) आयोजनाको प्रत्येक आर्थिक वर्षको एकमुष्ट प्रगति प्रतिवेदन तयार गर्ने र आयोजना सम्बद्ध दस्तावेजहरुको अभिलेख राख्ने।

(ङ) विश्व बैंक तथा स्थानीय तहले सञ्चालन गरेको कार्यक्रमहरुको अनुगमन, सुपरिवेक्षण तथा मूल्यांकन गर्ने ।

२३. <u>आयोजनाको अवधि:</u> (१) आयोजना कम्तीमा ३ (तीन) वर्षको लागि सञ्चालन गरिनेछ।

(२) नेपाल सरकारले आवश्यकता अनुसार आयोजनाको अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

२४. आयोजनाबाट सञ्चालन हुने कार्यक्रमको न्यूनतम मापदण्डः आयोजना अन्तर्गत कृषक तथा अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध हुने सेवा तथा त्यसको दायरा निम्नलिखित हुनेछः-

(क) कृषकलाई खोप, पशु औषधिहरूको लागि रकम, जैविक सुरक्षा सामग्री, तालिम तथा रोग इत्यादी अन्वेषणसम्बन्धी सामग्रीहरू आयोजनाबाट उपलब्ध हुनेछ।

(ख) स्थानीय तह तथा भेट केन्द्रलाई खोप भण्डारण तथा ढुवानी सामग्री (रेफ्रिजरेटर, कुल बक्स, आईसप्याक, विद्युत ब्याकअप इत्यादी आदि) आयोजनाबाट उपलब्ध हुनेछ ।

(ग) खोप कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने लजिष्टिक तथा खोपकर्मीहरूको रकम स्थानीय तहको कार्यक्रममा विनियोजन गरिनेछ। यस बाहेक अन्य लजिष्टिक तथा रकम आवश्यक परेमा स्थानीय तहले आफ्नो स्रोतबाट व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

(घ) खोप तथा सर्भिलेन्स कार्यक्रम लागि थप लजिष्टिक आयोजना कार्यान्वयन इकाईले थप आवश्यकता अनुसार खरिद गरी वितरण गर्न सक्नेछ।

(ङ) सक्रिय रोग सर्भिलेन्स तथा रोग निदान कार्यक्रम लागि आयोजनाबाट पशुजन्य रोग अन्वेषण प्रयोगशालाहरूलाई आवश्यक पर्ने रिएजेन्ट, किट तथा अन्य प्रयोगशाला सामग्री आयोजनाबाट उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(च) आयोजना अन्तर्गत स्थानीय तहले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रमहरू प्रदेश मन्त्रालयबाट सशर्त अनुदानमा सम्बन्धित स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराइनेछ।

परिच्छेद- ३

आयोजना अन्तर्गत सञ्चालन गरिने कार्यक्रम/क्रियाकलापहरू

२५. सञ्चालन गरिने कार्यक्रम/क्रियाकलापहरूः आयोजना अन्तर्गत प्रदेश मन्त्रालय, निर्देशनालय, भेट केन्द्र तथा स्थानीय सरकार मार्फत देहाय अनुसारका मुख्य कार्यक्रम/क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछ:-

(क) पशु पहिचान, ट्रेसेबिलिटी तथा दर्ता (Animal Identification, Traceability and Registration):

(१) आयोजना कार्यान्वयन इकाईले यस कार्यक्रमको लागि पशु तथा कृषक दर्ता सिस्टम/मितिपत्र को व्यवस्थापन गर्नेछ। यसका लागि आयोजना कार्यान्वयन इकाईले सम्बन्धित निकायहरूको समन्वय तथा सहयोगमा डिजिटल पशु पहिचान तथा दर्ता प्रणाली (Animal

Identification and Registration Software/Database Management System) र पशु दर्ता सम्बन्धी SOP को विकास गर्नु पर्नेछ।

(२) कार्यक्रमका लागि सिड केन्द्र तथा स्थानीय तहले एक/एक जना प्राविधिकलाई फोकल पर्सन तोक्नु पर्नेछ।

(३) घोषित जोन वा क्वारेन्टाइनमा पशु पहिचान, ट्रेसेबिलिटी तथा दर्ता कार्य अनिवार्य रुपमा गर्नु पर्नेछ र अन्य क्षेत्रमा क्रमैसँग आवश्यकता अनुसार गर्न सकिनेछ ।

(४) कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाईले पशु पहिचान (ट्यागिङ) तथा दर्ताका लागि ट्याग (पहिचान चिन्ह) तथा ट्यागिङ सेट खरिद गरी स्थानीय तहहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(५) कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाईले पशु पहिचान सम्बन्धी विवरण डेटाबेसमा रेकर्डिङका लागि स्थानीय तह/प्राविधिकलाई ट्याब खरिद गरी उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(६) कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाईले विभाग मन्त्रालयका निकायबाट आवश्यक मात्रामा पहिचान कार्ड छाप्न वा सोही कम्पनीबाट प्रिन्टेड ट्याग खरिद तथा व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ। वा स्थानीय ट्याग प्रिन्टर खरिद गरी आफैले पनि पहिचान नम्बर ट्यागमा प्रिन्ट गर्न सक्नेछ।

(७) स्थानीय तहले पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यका लागि प्राविधिक जनशक्ति व्यवस्थापन तीन तरिकाबाट गर्न सक्नेछ।

७.१ ट्यागिङ तथा दर्ता कार्य सञ्चालनार्थ निश्चित अवधिका लागि पशु संख्याको आधारमा प्राविधिक नियुक्त गर्ने,

७.२ कार्यालयमा नै ट्यागिङ तथा दर्ता कार्य सञ्चालन गर्नका लागि प्राविधिक नियुक्त गरेर वा करारमा सेवा खरिद गर्ने,

७.३ पशु सेवा शाखाको प्राविधिक तथा राष्ट्रिय कृषि अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत नियुक्त प्राविधिकहरू परिचालन गर्ने,

७.४ खोप कार्यका लागि नियुक्त गरिने खोपकर्ता (भ्याक्सिनेटर) लाई ट्यागिङ तथा दर्ता कार्यको पनि जिम्मेवारी दिई परिचालन गर्ने।

(८) पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यका लागि नियुक्त हुने प्राविधिकहरूसँग अनुसूची-४ बमोजिम सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

(९) स्थानीय तहले पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यका लागि नियुक्त गरेका प्राविधिकहरूको विवरण सिड केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(१०) शिविर केन्द्रले कार्य आरम्भ गर्नुपूर्व ट्यागिङ तथा दर्ता कार्यका लागि खटिएका प्राविधिकलाई अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ।

(११) प्राविधिकहरूले पशुलाई ट्यागिङ गरेपछि अनुसूची-३ बमोजिमको फर्मेटमा विवरण/डेटा ठीकसँग भर्नुका साथै कम्प्युटरमा अनलाइन इन्ट्री समेत गर्नु पर्नेछ।

(१२) शिविर केन्द्र तथा निकायहरूले अपशिष्ट विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने र आवश्यकता अनुसार प्रयोग गर्नेछ।

(१३) पशुहरूको ट्यागिङ तथा दर्ता (डेटा इन्ट्री) को प्रतिवेदन सम्बन्धी व्यवस्था दफा ३० बमोजिम हुनेछ।

(ख) <u>खोप (FMD Vaccine) खरिद तथा वितरण</u>

(१) आयोजना कार्यान्वयन इकाईले आवश्यक मात्रामा खोप (FMD Vaccine) नियमानुसार खरिद गरी शिविर केन्द्र तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनेछ।

(२) शिविर केन्द्रले आयोजना कार्यान्वयन इकाई वा प्रयोगशालाबाट प्राप्त खोप भण्डारण गर्ने र पशु, आवश्यकता र स्वीकृत कार्यक्रमको आधारमा स्थानीय तहहरूलाई उपलब्ध गराउनेछ।

(३) पशु सेवा शाखाहरूले शिविर केन्द्रबाट प्राप्त खोप भण्डारण गर्ने र खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि खोपकर्ताहरूलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(४) प्रयोग हुन बाँकी खोपहरू शिविर केन्द्र तथा स्थानीय तहहरूले सुरक्षित साथ कोल्ड चेन व्यवस्थापन गरी भण्डारण गर्ने र अर्को पटक प्रयोग गर्नु पर्नेछ।

(ग) <u>खोप भण्डारण सामग्री खरिद तथा वितरण</u>: आयोजना कार्यान्वयन इकाईले नियमानुसार खोप भण्डारणको लागि रेफ्रिजेरेटर, आइसलाइन्ड फ्रिज, कुल बक्स, आइस प्याक, विद्युत व्याकअप सामग्री आदि खरिद गरी शिविर केन्द्र तथा स्थानीय तहलाई उपलब्ध गराउनेछ।

(घ) <u>लजिस्टिक (Logistic) खरिद तथा वितरण</u>

(१) खोप कार्य सञ्चालनका लागि स्थानीय तह तथा आयोजना कार्यान्वयन इकाईले दफा ७ को खण्ड (ख) बमोजिम आवश्यक लजिस्टिक (खोप कार्यमा प्रयोग हुने सामग्रीहरू) खरिद गर्नेछ।

(२) स्थानीय तहलाई पर्ने लजिस्टिक आयोजना शिविर केन्द्रले खरिद गरी उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(३) स्थानीय तहले पशु प्रजनन कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७८ अनुसार वा स्वीकृत बजेटको परिधिभित्र रही कोटाका संख्यामा जेनेटिक सामग्रीहरु खोपकर्तालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(ङ) <u>खोप कार्य तथा प्रतिवेदन:</u>

(१) स्थानीय तहले खोप कार्यका लागि खोपकर्ता (भ्याक्सीनेटर) व्यवस्थापन तीन तरिकाबाट गर्न सक्नेछ।

१.१ खोप कार्य संचालनार्थ निश्चित अवधिका लागि खोप सेवाको करारमा खोपकर्ता (भ्याक्सीनेटर) नियुक्त गर्ने,

१.२ कर्मचारी नै खोप कार्य सञ्चालन गर्नका लागि डेडिकेटेड भ्याक्सीनेटर (कर्मचारी नै खोप कार्य सञ्चालन गर्नका लागि स्थानीय तहले नियुक्त गरी प्रतिनियुक्ति) नियुक्त गरेर वा करारमा सेवा खरिद गर्ने,

१.३ पशु सेवा शाखाको प्राविधिक तथा संघीय सशर्त अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत नियुक्त प्राविधिकहरु परिचालन गर्ने

(२) स्थानीय तहले खोपकर्तासँग अनुसूची-८ बमोजिम सम्झौता गर्नु पर्नेछ।

(३) स्थानीय तहले नियुक्त गरेका खोपकर्ताहरुको विवरण भेट केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(४) खोप कार्य सञ्चालनपूर्व सम्पूर्ण खोपकर्तालाई भेट केन्द्रले अभिमुखीकरण गर्नु पर्नेछ।

(५) खोप कार्यमा पशु विकास शाखा/संघ/संस्था/सहकारीलाई समेत स्थानीय तहको निर्देशनमा खोप कार्य सञ्चालन गर्ने क्षेत्र तोकेर सहभागी गराउन सकिनेछ।

(६) खोप लगाईएको जनावर पहिचान गर्न रङ लगाउने वा अन्य सांकेतिक व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ।

(७) खोप कार्यको अभिलेख राख्नका लागि मोबाईल एप्लिकेशन इकाईले उपयुक्त सफ्टवेयर निर्माण गरी प्रयोग गर्न सक्नेछ।

(८) खोप कार्यक्रमको तथ्याङ्कहरुको विवरण खोपकर्ताले अनुसूची-७ बमोजिमको ढाँचामा भरी वडाध्यक्षबाट प्रमाणित गरी ७२ घण्टाभित्र सम्बन्धित स्थानीय तह वा वडा कार्यालयबाट प्रमाणित गराउनु पर्नेछ।

(९) खोप लगाईसकेपछि प्रत्येक कृषकलाई अनुसूची-८ बमोजिमको खोप कार्ड उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(१०) व्यावसायिक पशु फार्म/पशु विकास कार्यक्रम संघ/संस्था/गैर सरकारी संस्था/सहकारी वा निजी पशु चिकित्सक/भ्याटेट आफ्नो लागतमा तथा पारिश्रमिक व्यवस्थापन गरी खोप कार्य सञ्चालन गर्न इच्छुक भएमा भेटेरिनरी वा पशु केन्द्रबाट खोप उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(११) खोप कार्यक्रम नियमित रूपमा कार्तिक-असोज र फाल्गुन-चैत गरी वर्षको २ पटक सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

(१२) पशु हाटबजारमा आवश्यक व्यवस्था मिलाई प्रत्येक हाट वा प्रत्येक हाटबजार सञ्चालन हुँदा नियमित खोप कार्य सञ्चालन गर्नु पर्नेछ। यसका लागि खोप, खोपकर्मी तथा सर्भिलेन्सको व्यवस्थापन पशु सेवा शाखाले गर्नु पर्नेछ।

(१३) खोपकर्मीको पारिश्रमिक ज्यालादारी व्यवस्था दफा ३१ बमोजिम हुनेछ।

(ख) खोरेत रोगको सर्भिलेन्स

(१) यस आयोजना अन्तर्गत खोरेत रोगको सर्भिलेन्स (FMD Surveillance) कार्य देहायअनुसार गरिनेछ।

१.१ नियमित सर्भिलेन्स (FMD Regular Surveillance Program-Active/Passive) खोरेत रोगको सबै जिल्लामा सञ्चालन गरिनेछ। यसको लागि पशु सेवा शाखाले खोरेत रोगको सबै जिल्लामा केन्द्रको समन्वयमा जोखिम क्षेत्रको आधारमा सर्भिलेन्स गर्न तथा गरी प्रत्येक महिनामा एक पटक Active/Passive सर्भिलेन्स तथा खोरेत सर्भिलेन्स रिपोर्ट केन्द्र प्रेषण गर्नु पर्नेछ.

१.२ वन्यजन्तु तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा सर्भिलेन्स (FMD Surveillance in wildlife/buffer area-Active/Passive) यसमा रोगको जोखिम रहेको वन तथा मध्यवर्ती क्षेत्रमा माथि बुँदा नं. (१.१) बमोजिम नै सञ्चालन गरिनेछ। यस कार्यक्रमका लागि सम्बन्धित कार्यालयसँग समन्वय गर्नु पर्नेछ।

१.३ रोगको न्यून जोखिम क्षेत्रमा एन्.एस्.पी. सर्भिलेन्स (NSP Surveillance in low-risk area) कार्य क्षेत्र तथा रोगको न्यून जोखिम रहेको जिल्लाहरूमा खोरेत तथा सिस्टेमेटिक पशु सेवा केन्द्रीय प्रयोगशाला, काठमाडौंको समन्वय र सहयोगमा जिल्ला केन्द्रले सञ्चालन गर्नु पर्नेछ।

१.४ जोन तथा बफरजोन क्षेत्रमा सघन खोरेत रोगको सिरो-सर्भिलेन्स/सिरो-मोनिटरिङ (Intensive FMD Sero-surveillance/Sero-monitoring in Zone and Buffer zone area) कार्य खोरेत रोगको घोषित जोन तथा बफरजोन क्षेत्रमा खोप लगाएको २१ दिन पछि सञ्चालन गरिनेछ। यसका लागि स्थानीय तहले नमूना संकलन गर्नुपर्नेछ भने प्रयोगशाला तथा भेट केन्द्रस्थित प्रयोगशालाले नमूना परीक्षण र सो को प्रतिवेदन तयारी गर्नुपर्नेछ।

१.५ खोरेत रोगको सिरो-मोनिटरिङ (FMD Sero-monitoring) कार्य कोशी प्रदेशको सबै जिल्लामा खोप लगाएको २१ दिन पछि सञ्चालन गरिनेछ। यसका लागि स्थानीय तहले नमूना संकलन गर्नुपर्नेछ भने प्रयोगशाला तथा भेट केन्द्रस्थित प्रयोगशालाले नमूना परीक्षण र सो को प्रतिवेदन तयारी गर्नु पर्नेछ।

(२) उपदफा (१) को बुँदा नं. १.३, १.४ र १.५ बमोजिमको सर्भिलेन्स कार्य अन्तर्गत नमूना संकलन गर्न स्थानीय तहले प्राविधिक जनशक्ति देहायको कुनै तरिकाबाट गर्न सक्नेछ-

२.१ नमूना संकलन गर्न सिजन अवधिका लागि नमूना संख्याको आधारमा प्राविधिक नियुक्त गर्ने.

२.२ कर्मचारी नै नमूना संकलन गर्नका लागि प्राविधिक नियुक्त गरी वा करारमा सेवा खरिद गर्ने.

२.३ पशु सेवा शाखाको प्राविधिक तथा संघीय सशर्त अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत नियुक्त प्राविधिकहरू परिचालन गर्ने।

(३) भेट केन्द्र स्थित प्रयोगशालामा नमूना परीक्षण कार्यका लागि भेट प्रयोगशाला आवश्यक पर्ने करारमा सेवा खरिद मार्फत समेत टेक्निसियनको व्यवस्था गर्न सकिनेछ।

(४) नमूना संकलन कार्यमा खटिने प्राविधिकहरूलाई खोरेत रोग सर्भिलेन्स, अन्वेषण र गुणस्तरीय नमूना संकलन, संरक्षण, ढुवानी, रोग सम्बन्धि भेट केन्द्रले अभिमुखिकरण गर्नु पर्नेछ।

(५) सर्भिलेन्स कार्यका लागि अनुसूची-९ बमोजिमको सामाग्रीहरू खरिद तथा व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

(६) सर्भिलेन्स कार्यबाट संकलन गरिएका नमूनाहरू प्रयोगशाला वा भेट केन्द्र स्थित प्रयोगशालामा परीक्षण गरिनेछ र सोही अनुसार प्रगति प्रतिवेदन तथा फिडब्याक गर्नु पर्नेछ।

(७) सर्भिलेन्स कार्यका लागि विभागद्वारा तयार गरिएको 'खोरेत रोग सर्भिलेन्स प्राविधिक निर्देशिका २०८१' पालना गर्नु पर्नेछ।

(८) सर्भिलेन्स कार्यको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन ढाँचा अनुसूची-९ बमोजिम हुनेछ।

(ख) रोग अन्वेषण, आकस्मिक उपचार तथा नियन्त्रण:

(१) क्षेत्रको कुनै व्यावसायिक पशु फार्म वा पशु पालन क्षेत्रमा खोरेत रोगसँग मिल्दोजुल्दो रोग आकस्मिक रूपमा देखा परेमा स्थानीय तह, विज्ञ केन्द्र र प्रयोगशाला मिलेर रोगको अन्वेषण, आकस्मिक उपचार तथा नियन्त्रण (FMD Outbreak Investigation, Treatment and Control) कार्य गर्नु पर्नेछ।

(२) खोरेत रोगसँग मिल्दोजुल्दो लक्षण देखा परे लगत्तै पशु सेवा शाखाले अनुसूची-१० बमोजिमको रोगको इपिडेमियोलोजिकल फ्ल्यास प्रतिवेदन (Disease Epidemiological Flash Report) तयार गरी विज्ञ केन्द्र, प्रयोगशाला, निर्देशनालय र मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ।

(३) बुँदा नं. (२) अनुसारको प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि निर्देशनालयले अनुसूची-११ बमोजिमको प्रदेशस्तरीय आकस्मिक रोग अन्वेषण टोली (Provincial Emergency Disease Investigation Team- PEDIT) को बैठक राख्नु पर्नेछ र बैठकद्वारा रोग निदान तथा नियन्त्रण सम्बन्धि गरिएको निर्णय कार्यान्वयन गराउनु पर्नेछ।

(४) रोग नियन्त्रणका लागि आयोजना कार्यान्वयन इकाईले विज्ञ केन्द्र मार्फत स्थानीय तहलाई आवश्यकता अनुसार औषधी, खोप तथा लजिस्टिक उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(५) रोग नियन्त्रणका लागि आवश्यकता अनुसार घेरा खोप (Ring Vaccination) गर्नु पर्नेछ।

(६) रोगको अन्वेषण तथा इपिडेमियोलोजिकल अध्ययन कार्यमा सहयोग पुर्‍याउनका लागि आयोजना कार्यान्वयन इकाईले परामर्श सेवा मार्फत इपिडेमियोलोजिष्टको व्यवस्थापन गर्न सक्नेछ। यस कार्यका लागि पशु सेवा विभाग वा अन्य पशु सम्बन्धि प्रचलित कानुनमा व्यवस्था भए बमोजिम सहयोग समेत लिन सक्नेछ।

(ग) पशु हाटबजारमा खोप कार्य संचालन:

(१) स्थानीय तहले रोग नियन्त्रणका लागि आफ्नो क्षेत्रको पशु हाटबजारमा प्रत्येक हाटबजारको दिन हाटबजार सञ्चालक समितिको सहकार्यमा खोरेत विरुद्धको खोप कार्य संचालन गर्नु पर्नेछ।

(२) खोप कार्य संचालनका लागि पशु सेवा शाखाले खोप, कोल्डचेन तथा लजिस्टिकको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ।

(३) पशु सेवा शाखालाई खोप सम्बन्धित लजिस्टिकको आवश्यकता भए पशु सेवा विज्ञ केन्द्रबाट उपलब्ध हुनेछ।

(४) क्षेत्रहरूको परिस्थितिक तथा भौगोलिक सम्बन्धी सर्वे व्यवस्थापनको लागि स्थानीय तहले [illegible] निर्माण गरी कृषक/व्यवसायीबाट प्राप्त पशु [illegible] उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(५) [illegible] कार्य सञ्चालनका लागि स्थानीय तहले ट्रेनिङ [illegible] आवश्यक संरचना निर्माण गर्नु पर्नेछ।

(ङ) प्रयोगशाला सञ्चालन तथा सहयोग:

(१) [illegible] अन्तर्गत [illegible] केन्द्रमा [illegible] रोग सम्बन्धी नमूना परीक्षणको लागि प्रयोगशाला व्यवस्थापन गरिनेछ।

(२) [illegible] प्रयोगशाला सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने मेशिनरी, उपकरण, रिएजेन्ट, किट लगायतका अन्य आवश्यक प्रयोगशाला सामग्रीहरू खरिद गरिनेछ।

(३) [illegible] रोगको अन्वेषण तथा [illegible] लागि [illegible] नमूना [illegible] प्रयोगशाला, [illegible] आवश्यक उपकरण, रिएजेन्ट, किट लगायतका अन्य प्रयोगशाला सामग्रीहरू खरिद गरी उपलब्ध गराउन सक्नेछ।

(४) [illegible] रोगको अन्वेषण तथा [illegible] प्रयोगशाला तथा [illegible] केन्द्रले [illegible] प्रयोगशालाको सहयोग लिन सक्नेछ।

(च) निगरानी समूह तथा निगरानी केन्द्र व्यवस्थापन:

(१) [illegible] तथा [illegible] स्थानीय तहले [illegible] तथा [illegible] पशुहरूको [illegible] निगरानी समूह गठन तथा परिचालन गर्न सक्नेछ।

(२) पशु सेवा शाखाले निगरानी समूह गठन तथा व्यवस्थापनमा समन्वय गर्नेछ। साथै निगरानी समूहको बैठक खर्च तथा अन्य खर्चको व्यवस्थापन [illegible] पशु सेवा शाखाले गर्नेछ।

(३) स्थानीय तहले आवश्यकता [illegible] संख्या र [illegible] निगरानी केन्द्र स्थापना र यसका लागि आवश्यक संरचना निर्माण गर्न सक्नेछ।

(४) [illegible] अस्थायी [illegible] स्थापना [illegible] लागि [illegible] आवश्यक संरचना निर्माण तथा व्यवस्थापन स्थानीय तहले गर्नु पर्नेछ।

(४) नियन्त्रण केन्द्र सञ्चालन गर्नका लागि स्थानीय तहले आवश्यकता अनुसार प्राविधिक सहयोग गर्नेछ। स्थानीयस्तरमा रहेका ३२ ... को न्यूनतम प्राविधिक जनशक्ति उपलब्ध गराउन सकिनेछ।

(५) खण्ड (३) र (४) बमोजिमको कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि प्रदेश सरकार, सम्बन्धित कार्यान्वयन इकाई तथा भेट केन्द्रले स्थानीय तहलाई आवश्यक सहयोग गर्नेछ।

(८) आकस्मिक सर्भेक्षण:

(१) खोरेत लाग्ने क्षेत्रमा सिफारिसमा खोरेत रोगको निदान तथा कार्यक्रम ... र को ... सम्बन्धित विषयमा आयोजना सञ्चालन भएको बेलामा आकस्मिक सर्भेक्षण गर्नु पर्नेछ।

(२) खोरेत खोपका अन्य क्षेत्रमा उपदफा (१) अनुसार नै सर्भेक्षण गर्न सकिनेछ।

(३) सर्भेक्षणबाट प्राप्त तथ्यांक तथा विवरण अनुसार रोग नियन्त्रण रणनीति तथा योजना तर्जुमा गर्नु पर्नेछ।

(९) खोरेत रोग सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामग्री तयारी: खोरेत रोग सम्बन्धी कृषक तथा सरोकारवालाहरूमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नका लागि देहाय बमोजिमका सामग्री तयारी, छपाई तथा वितरण गरिनेछ-

१. आयोजनाको परिचय पुस्तिका

२. खोरेत रोग सम्बन्धी पोस्टर, पम्प्लेट, होर्डिङ बोर्ड, लिफलेट, बुकलेट

३. आयोजना सम्बन्धी डायरी, क्याप

४. अन्य आवश्यक प्रचार सामग्री

(१०) खोरेत रोग सम्बन्धी अडियो भिडियो सामग्री तयारी तथा प्रसारण: खोरेत रोग सम्बन्धी कृषक तथा सरोकारवालाहरूमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्नका लागि देहाय बमोजिमका अडियो तथा भिडियो सामग्री तयारी तथा प्रसारण गरिनेछ।

१. आयोजना सम्बन्धी रेडियो/एफ.एम. बाट विज्ञापन प्रसारण

२. खोरेत रोग सम्बन्धी टेलिफिल्म जनचेतनामूलक सामग्री प्रसारण

३. आयोजना तथा खोरेत रोग सम्बन्धी डकुमेन्ट्री सामग्री तयारी तथा प्रसारण

४. अन्य आवश्यक प्रचार सामग्री

(ङ) प्रमाणीकरण सम्बन्धः

(१) अन्य देशहरूले प्रदान गरेको रोग नियन्त्रण सम्बन्धी कार्यक्रमहरूको प्रमाणीकरण तथा मूल्याङ्कन गर्न आवश्यक प्रमाण तथा [illegible] प्रयोगशाला [illegible], विशेषज्ञहरू वा विज्ञ केन्द्रबाट सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(२) विदेशी देशहरूमा क्षेत्रीय रोग नियन्त्रणसँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरू वा क्षेत्रमुक्त जोनको प्रमाणीकरण प्रदान सम्बन्धी कार्यक्रमहरू समेत सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

(च) अन्य कार्यहरूः यस परिच्छेदमा उल्लेखित विषयहरू बाहेक पनि आवश्यकता अनुसार क्षेत्रीय रोगसँग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रम/क्रियाकलापहरू [illegible] गर्नुपर्ने अवस्थामा [illegible] कार्ययोजना तथा [illegible] गरी [illegible] नयाँ कार्यक्रम/क्रियाकलाप समेत नियमानुसार सञ्चालन गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद- ६

क्षेत्रीय मुक्त जोन घोषणा तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी

२६. क्षेत्रीय रोग नियन्त्रण तथा रोग मुक्त अवस्थाः विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनको मापदण्ड तथा नीतिको सिद्धान्त [illegible] गरी [illegible] र अन्य [illegible] नीतिहरूको क्षेत्रमा पशुहरूलाई [illegible] उपलब्ध [illegible] गरी [illegible], [illegible] क्षेत्रीय विशेष क्षेत्रको [illegible] प्रयोग, [illegible] को [illegible], [illegible] क्षेत्रबाट पशु आवतजावतमा नियन्त्रण तथा [illegible] पशुपालन [illegible] क्षेत्रीय रोग नियन्त्रण तथा रोग मुक्त अवस्था कायम गरिनेछ।

२७. क्षेत्रीय तथा जोन क्षेत्रमा कार्य सञ्चालनः (१) कुनै क्षेत्रमा जोन क्षेत्रको [illegible] निर्धारण तथा उक्त क्षेत्रमा [illegible] क्षेत्रीय [illegible], [illegible] नियन्त्रण, [illegible] तथा रोग नियन्त्रण सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्यहरू नेपाल सरकार कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयद्वारा जारी [illegible] तथा [illegible] सम्बन्धी निर्देशिका, २०७८ बमोजिम हुनेछ।

(२) जोन मुक्त रोग नियन्त्रण सम्बन्धि कार्य सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारद्वारा जारी क्षेत्रीय रोग नियन्त्रण सम्बन्धी अन्य कानुनी व्यवस्था समेत पालना गरिनेछ।

२८. क्षेत्रीय मुक्त जोन घोषणा तथा प्रमाणीकरणः (१) विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनको मापदण्ड बमोजिम क्षेत्रीय मुक्त जोन घोषणा [illegible] वा [illegible] गर्न सकिनेछ र प्रदेश सरकारले आवश्यकता अनुसार जोन क्षेत्रमा दुई वटा भन्दा बढी [illegible] गर्न सक्नेछ।

(२) विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनको कानून बमोजिम खोरेत मुक्त जोन होस्को स्वरूप समावेश हुनका लागि देहायको आवश्यक योग्यता पूरा भएको हुनु पर्नेछ:-

(क) पशु रोग सम्बन्धी नियमित तथा द्रुत सूचना सम्प्रेषण प्रणाली लागू भएको,

(ख) विगत १ वर्षदेखि खोरेत रोगको संक्रमण नदेखिएको,

(ग) विगत १२ महिना देखि खोपको कार्यक्रम नगरेको (No Transmission) प्रमाण हुनुपर्ने।

(३) सर्भिलेन्सका आधारित रूप निर्धारित जोन क्षेत्रमा खोरेत रोग नभएको निष्कर्षमा पुगेपछि विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनलाई पठाउनुपर्नेछ र उक्त क्षेत्र मान्यताको लागि पहल गर्नु पर्नेछ।

(४) खोरेत मुक्त जोन घोषणाका लागि जोन व्यवस्थापन निकायले देहाय बमोजिमका कागजात पेश गर्नु पर्नेछ:-

(क) WOAH (OIE) Terrestrial Animal Health Code (2024) को Article 8.8.40 देखि 8.8.42 बमोजिम खोरेत रोगको सर्भिलेन्स गरिएको र रोग नदेखिएको प्रमाण,

(ख) जोन भित्रको पशुहरूमा रोग नदेखिएको (NSP Sero-surveillance) प्रमाण,

(ग) जोन क्षेत्रका पशुहरूमा रोग नदेखिएको प्रमाण,

(घ) रोगको रोकथाम तथा अन्य परीक्षणका लागि उपयुक्त नियमन निर्देशन लागू गरिएको प्रमाण,

(ङ) पशुजन्य पदार्थ [illegible] तथा प्रतिरोधात्मक क्षमता [illegible] पशुहरूबाट [illegible] जोन प्रणाली लगाइएको प्रमाण,

(च) उपयुक्त [illegible] गरी जोन लगाइएको प्रमाण।

(५) उपदफा (४) बमोजिम सब विषयहरूको विस्तृत व्याख्या तथा त्यसको कार्यान्वयन र सुपरिवेक्षण [illegible] देहायका कागजात प्रमाण सहित [illegible] विभागमा पेश गर्नु पर्नेछ।

(क) प्रस्तावित खोरेत मुक्त जोनको सिमा,
(ख) प्रस्तावित जोन भित्र पशुको सिमा तथा [illegible] विवरण,
(ग) प्रस्तावित जोन क्षेत्रमा खोरेत बाहिरबाट प्रवेश नियन्त्रणको प्रणाली (WOAH (OIE) Terrestrial Animal Health Code (2024) को Article 8.8.8, 8.8.9 र 8.8.12 बमोजिम),
(घ) प्रस्तावित जोन क्षेत्रमा रोगबिमुक्त पशु तथा पशुजन्य पदार्थको ओसारपसार नियन्त्रण।

(६) WOAH (OIE) Terrestrial Animal Health Code (2024) Chapter 1.11 को व्यवस्थाका आधारमा पेश गरिएका प्रमाणहरू विश्व पशु स्वास्थ्य संगठनले स्वीकार गरेपछि प्रस्तावित जोन खोरेत मुक्त जोनको सूचीमा समावेश हुनेछ।

परिच्छेद- ७

आर्थिक कार्यविधि

२९. **बजेट व्यवस्था:** (१) प्रदेश मन्त्रालयले आयोजना सञ्चालनको लागि प्रदेश मन्त्रालय, जिल्लास्थित, [illegible] केन्द्र र स्थानीय तहले [illegible] कार्यक्रम अनुसार सम्बन्धित निकायमा बजेट व्यवस्थापन गर्नु पर्नेछ।

३०. **पशु उपचार तथा दर्ता कार्यको पारिश्रमिक:** (१) दफा २४ को खण्ड (क) को उपखण्ड (७) को बुँदा नं. ७.१ बमोजिम पशु परीक्षणका लागि उपचार तथा दर्ता गरे बापत प्राविधिकलाई प्रति पशु सेवा शुल्क वा पारिश्रमिक अनुसूची-११ अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यस बाहेक स्थानीय तहले आफ्नो तर्फबाट उपचार गर्ने प्राविधिकलाई थप प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउन बाधा पर्नेछैन।

(२) दफा २४ को खण्ड (क) को उपखण्ड (७) को बुँदा नं. ७.२ बमोजिम उपचार तथा दर्ता कार्यका लागि नियुक्त प्राविधिकलाई कम्तिमा पनि [illegible] सरहको प्रदेश निजामती कर्मचारीले प्राप्त गर्ने तलब स्केल बराबरको मासिक पारिश्रमिक उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

३१. **दोहनकर्ताको पारिश्रमिक:** (१) दफा २४ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) को बुँदा नं. १.१ बमोजिम नियुक्त दोहनकर्तालाई दोहन गरेबापत प्रति पशु सेवा शुल्क वा पारिश्रमिक अनुसूची-१२ अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यस बाहेक स्थानीय तहले आफ्नो तर्फबाट दोहनकर्तालाई थप प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउन बाधा पर्नेछैन।

(२) दफा २४ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (१) को बुँदा नं. १.२ बमोजिम नियुक्त डेडिकेटेड म्यानपावरलाई कम्तिमा पनि [illegible] सरहको प्रदेश निजामती कर्मचारीले प्राप्त गर्ने तलब स्केल बराबरको मासिक पारिश्रमिक उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यस बाहेक स्थानीय तहले आफ्नो तर्फबाट दोहनकर्तालाई थप प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउन बाधा पर्नेछैन।

३२. **अनुगमन कार्यको पारिश्रमिक:** (१) दफा २४ को खण्ड (घ) को उपखण्ड (१) को बुँदा नं. १.१ र १.२ बमोजिम [illegible] गर्ने अनुगमन कार्यको लागि प्राविधिकलाई प्रत्येक पटकको [illegible] खर्च बापत रु. २०००/- (रु. दुई हजार मात्र) उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

(२) दफा २४ को खण्ड (ङ) को उपखण्ड (२) को बुँदा नं. २.१ बमोजिम नियुक्त प्राविधिकलाई नमूना संकलन गरे बापत प्रति नमूना सेवा शुल्क वा पारिश्रमिक अनुसूची-१४ अनुसार उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यस बाहेक स्थानीय तहले आफ्नो तर्फबाट नमूना संकलन गर्ने प्राविधिकलाई थप प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउन बाधा पर्नेछैन।

(३) दफा २३ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (२) को बुँदा नं. २.२ बमोजिम नियुक्त प्राविधिकलाई कार्यक्रम गर्ने सहायकसम्म चौथो तहको प्रदेश निजामति कर्मचारीले प्राप्त गर्ने तलब स्केल बराबरको मासिक पारिश्रमिक उपलब्ध गराउनु पर्नेछ। यस बाहेक स्थानीय तहले आफ्नो तर्फबाट स्वयंसेवकलाई थप प्रोत्साहन तथा सुविधा उपलब्ध गराउन बाधा पर्नेछैन।

३३. स्वयंसेवकको पारिश्रमिक: दफा २३ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (४) बमोजिम खटाइने स्वयंसेवकलाई स्थानीय तहले सहायकस्तर चौथो तहको प्रदेश निजामति कर्मचारीले प्राप्त गर्ने तलब स्केल ननाघ्ने गरी दुई पक्षको सहमतिमा न्यूनतम पारिश्रमिक उपलब्ध गराउनु पर्नेछ।

३४. स्वयंसेवकको बीमा सम्बन्धी व्यवस्था: स्थानीय तहले स्वयंसेवकका लागि स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमका लागि दुर्घटना बीमा गर्ने व्यवस्था मिलाउन सक्नेछ।

३५. कार्यक्रम सञ्चालनको आर्थिक खर्च: (१) आयोजना सम्बन्धी तालिम, गोष्ठी, अभिमुखीकरण कार्यक्रम प्रदेश सरकारद्वारा जारी सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ बमोजिम गर्नु पर्नेछ।

(२) कार्यक्रमका सञ्चालन गर्दा खरिद गरिने सामग्री तथा सेवा र अन्य व्यवस्थापकीय खर्च स्वीकृत बजेटको सीमाभित्र रही सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३, सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ तथा प्रदेश सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७५ र सार्वजनिक खर्चको मापदण्ड र मितव्ययिता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७९ तथा अन्य प्रचलित आर्थिक कानून/मापदण्ड अनुसार गर्नु पर्नेछ।

परिच्छेद- ८

विविध

३६. अनुगमन मूल्यांकन र प्रगति प्रतिवेदन: (१) यस आयोजनाको अनुगमन मूल्यांकन प्रदेश मन्त्रालय, निर्देशनालय, डिभिजन, कृषि केन्द्रले गर्न सक्नेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम अनुगमन मूल्यांकन कार्य छुट्टाछुट्टै वा संयुक्त रूपमा गर्न सकिनेछ।

(३) सबै निकायले चौमासिक प्रगति प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ।

३७. समन्वय र सहयोग: आयोजना सञ्चालनमा संघीय सरकार, प्रादेशिक तथा स्थानीय तहका सबै निकायहरूले आवश्यक समन्वय र सहयोग गर्नु पर्नेछ।

१८. प्रचलित कानून लागू हुने: यस कार्यविधि बमोजिमका कार्यक्रम वा क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दा यस कार्यविधि र प्रचलित कानून बमोजिम तथा यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएको हकमा प्रचलित कानून बमोजिम क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनेछ।

१९. संशोधन तथा बाधा अड्काउ फुकाउ: (१) यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा अड्काउ पैदा भएमा बाधा अड्काउ फुकाउने प्रयोजनका लागि प्रदेश मन्त्रालयले आवश्यकता अनुसार बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ।

(२) यो कार्यविधिको कार्यान्वयनलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन प्रदेश सरकारले आवश्यकता अनुसार यो कार्यविधि परिमार्जन तथा संशोधन गर्न सक्नेछ।

प्रदेश सचिव

अनुसूची-१

(दफा ४ को उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

<u>खोरेत रोग विरुद्धको खोप तालिका</u>

क.स.	प्रति पशु खोप लगाउने पटक	प्रजाति	
		गाई, भैंसी तथा भेडा, बाख्रा	सुंगुर/बंगुर
१.	पहिलो पटक	४ महिनाको उमेर पुगे पछि	२ महिनाको उमेर पुगे पछि
२.	दोस्रो पटक	पहिलो पटक खोप लगाएको १ महिना पछि	पहिलो पटक खोप लगाएको १ महिना पछि
३.	पुन: खोप	प्रत्येक ६-६ महिनामा	प्रत्येक ६-६ महिनामा

प्रदेश सचिव

अनुसूची-२

(दफा ४ को खण्ड (ङ) संग सम्बन्धित)

<u>स्रोतकर्ताको आवश्यक</u>

१. स्रोत व्यक्तिका लागि स्रोतकर्ता/व्यवसायी(फर्म)को तपसिल बमोजिमका प्राविधिकहरूलाई नियुक्त गर्नु पर्नेछ।

(क) प्राविण्य पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता (प्रा.प.स्वा.का.)

(ख) कम्युनिटी लाइभस्टक एसिस्टेन्ट (सि.एल.ए.)

(ग) भेटेरिनरी जुनियर टेक्निकल असिस्टेन्ट (भे.जे.टी.ए.)

(घ) भेटेरिनरी जुनियर टेक्निसियन (भे.जे.टी.)

(ङ) पशु चिकित्सक (प.चि.)

प्रदेश सचिव

अनुसूची-३

(दफा ७ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

ड्रोन कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि आवश्यक सामग्रीहरू

१. कम्प्युटर र प्रिन्टर
२. मनिटर
३. कागज, कलम
४. किट
५. पञ्जा, चश्मा, हेल्मेट
६. डिजिटल मल्टिमिटर
७. लिपोचार्जर
८. ड्रोन पार्ट्स
९. सोल्डरिङ स्टेसन
१०. टेबुल
११. हल कक्ष
१२. ड्रोन विकास सम्बन्धी पाठ्यक्रम
१३. रिमोट, ड्रोन
१४. ड्रोन सञ्चालनका लागि पहिचान गर्ने सामग्री
१५. ड्रोन कार्यक्रम लागि अन्य आवश्यक सामग्री

प्रदेश सचिव

अनुसूची-४

(दफा १५ को खण्ड (क) को उपखण्ड (८) संग सम्बन्धित)

पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यका लागि द्विपक्षीय सम्झौता-पत्र

[illegible] सेवा विस्तार आयोजना अन्तर्गत आ.व. .... को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि ________________ कार्यालय (यसपछि पहिलो पक्ष भनिएको) र श्री ________________ (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिएको) बीच तपसिल बमोजिमका शर्तहरूको पालना गर्ने गरी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न मञ्जुरी भई यो द्विपक्षीय सम्झौता गरी एक-एक प्रति आ-आफ्नो [illegible] बुझिलियौं/दियौं।

तपसिल

1. पशु पहिचान तथा दर्ता कार्यक्रम ____........ जिल्ला .... गा.पा./न.पा./[illegible] सञ्चालन गरिनेछ।
2. दोस्रो पक्षले उपलब्ध [illegible] पशुहरूलाई ट्यागिङ तथा रजिष्ट्रेशन गर्ने [illegible] पहिलो पक्षले उपलब्ध गराएको [illegible] प्रयोग गर्नुपर्नेछ।
3. प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई ट्यागिङ तथा रजिष्ट्रेशन कार्यका लागि ट्याग, ट्यागिङ [illegible] आदि आवश्यक सामग्री उपलब्ध गराउनेछ।
4. दोस्रो पक्षले सम्झौता भए पश्चात मिति .... सम्ममा कार्य सम्पन्न गरी [illegible] कार्यालयबाट प्रमाणित गराई प्रथम पक्षलाई उपलब्ध गराउनेछ।
5. प्रथम पक्षले ट्यागिङ तथा रजिष्ट्रेशन गरे बापत दोस्रो पक्षलाई प्रति पशु रु ______ (अक्षरेपी रु. ____________ ________) का दरले उपलब्ध गराउनेछ।
6. दोस्रो पक्षले कार्य सम्पादन गर्दा [illegible] पालना गर्नुपर्नेछ।
7. ट्यागिङ कार्य गर्दा [illegible] हुने [illegible] दोस्रो पक्षको पूर्ण जिम्मेवारी दोस्रो पक्षको हुनेछ।
8. यस सम्झौतामा उल्लेख हुन छुट भएका अन्य व्यवस्था प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट:

दस्तखत:

नाम:

पद:

छाप:

दोस्रो पक्षको तर्फबाट:

दस्तखत:

नाम:

पद:

सम्पर्क नं.:

रोहबर

दस्तखत:

नाम:

पद:

दस्तखत:

नाम:

इति सम्वत .... साल .... महिना .... गते रोज .... शुभम् ____________

अनुसूची-३

([illegible])

[illegible]

[illegible] : [illegible] [illegible] :

सि.नं.	[illegible]	वडा नं.	पशुको किसिम	[illegible]	लिंग (भाले/ पोथी)	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] सही :	[illegible] सही :	[illegible] सही :
नाम :	नाम :	नाम :
[illegible] :	[illegible] :	[illegible] :
मिति :	मिति :	मिति :
	[illegible] :	[illegible] :

[illegible]

अनुसूची-६

(दफा १६ को उपदफा (३) को उपखण्ड (१) संग सम्बन्धित)

स्रोतकर्ता/फ्याकल्टीहरुसंग गरिने द्विपक्षीय सम्झौता-पत्र

[illegible] को स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार [illegible] स्रोत कार्यक्रम [illegible] कार्यालय सम्बत .... [illegible] कार्यालय (यसपछि प्रथम पक्ष भनिएको) र [illegible] ______________________ [illegible] (यसपछि दोस्रो पक्ष भनिएको) बीच [illegible] श्री ______________________ [illegible] द्विपक्षीय सम्झौता गरी एक-एक प्रति आपसमा बुझिलियौं/दियौं।

शर्तहरु:

१. [illegible] कार्यक्रम .... जिल्ला .... [illegible] सञ्चालन गरिनेछ।

२. दोस्रो पक्षले [illegible] सञ्चालन [illegible] गरिनेछ।

३. दोस्रो पक्षले [illegible] प्रथम पक्षबाट [illegible] प्रमाणित गराउनेछ।

४. प्रथम पक्षले [illegible] मिति र [illegible] दोस्रो पक्षलाई [illegible] गराउनेछ।

५. प्रथम पक्षले [illegible] दोस्रो पक्षलाई [illegible] गराउनेछ।

६. दोस्रो पक्षले [illegible] मिति .... [illegible] गराउनुपर्नेछ।

७. प्रथम पक्षले दोस्रो पक्षलाई [illegible] पारिश्रमिक [illegible] गराउनेछ।

८. [illegible] दोस्रो पक्षको पूर्ण जिम्मेवारी [illegible] हुनेछ।

९. यस सम्झौतामा उल्लेख हुन नसकेका [illegible] प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट:

दस्तखत:

नाम:

पद:

छाप:

दोस्रो पक्षको तर्फबाट:

दस्तखत:

नाम:

पद:

सम्पर्क नं.:

साक्षी

दस्तखत:

नाम:

पद:

दस्तखत:

नाम:

इति सम्वत .... साल .... महिना ...... गते रोज .... शुभम् ________

अनुसूची-३

([illegible])

[illegible]

[illegible] प्रदेश, नेपाल

औषधि खोज अभिलेख फाराम/खोज विवरण

[illegible]......./......

[illegible] .... [illegible] .... जिल्ला .... जिल्ला कोड ....

[illegible] ....

[illegible] .... देखि .... सम्म

क.सं.	उत्पादको नाम	[illegible]	[illegible]						[illegible]						कैफियत
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	जम्मा	

[illegible]

दस्तखत:

नाम:

पद:

[illegible]

[illegible]

दस्तखत:

नाम:

[illegible]

[illegible]

अनुसूची-८

(नियम २५ को खण्ड (ग) को उपखण्ड (१) सँग सम्बन्धित)

..................गा.पा./न.पा./उ.म.न.पा./म.न.पा.

..................जिल्ला, कोशी प्रदेश

खोरेत खोप कार्ड

पशुधनीको नाम :　　　　　　　　कृषकको मोबाइल नम्बर :

ठेगाना ____________ वडा न ....टोल ....

क्र.सं.	पशुको विवरण			खोपको विवरण			कैफियत
	जाति	पहिचान चिन्ह/ट्याग नं.	उमेर	खोपको नाम (Batch Number)	खोप लगाएको मिति	अर्को पटक खोप लगाउने मिति	

खोपकर्ताको सही ____________　　　　　　　　कृषकको सही ____________

खोपकर्ताको नाम:

मिति:

शुल्क रु.-

(नोट: [illegible])

प्रदेश सचिव

अनुसूची-९

(नियम २६ को खण्ड (ञ) को उपखण्ड (४) संग सम्बन्धित)

<u>क्वारेन्टाइन कार्यका लागि आवश्यक सामग्री</u>

१. सिरिन्ज र निडिल
२. ग्लोभ्स
३. कटन, गज
४. स्प्रिट
५. एप्रोन, मास्क, हेडक्याप
६. डिसइन्फेक्टेन्ट
७. सेनिटाइजर
८. विभिन्न किसिमका फारमेट
९. रोगसम्बन्धी सामग्रीहरू
१०. पम्पर
११. कुल बक्स
१२. क्वारेन्टाइन फारम
१३. रेक्जिन, डोरा
१४. Viral Transport Medium (VTM)
१५. Gel clot Vacutainer
१६. Serum Vial
१७. Cryobox
१८. FMD Rapid Test Kit
१९. FMD NSP ELISA Kit
२०. FMD Sero-monitoring Kit
२१. क्वारेन्टाइन कार्यका लागि अन्य आवश्यक सामग्री

प्रदेश सचिव

अनुसूची-१०

(दफा २६ को खण्ड (छ) को उपदफा (२) संग सम्बन्धित)

<u>रोगको इपिडेमियोलोजिकल फ्ल्यास प्रतिवेदन (Disease Epidemiological Flash Report)</u>

पशु स्वास्थ्य प्राविधिक जिल्लाहरूको रोग/महामारी केन्द्र(को) रोगबाट संकलन गरी प्रेषण गर्नु पर्ने विवरण:

- रोग देखा परेको स्थान
- रोग देखा परेको ठाउँको भौगोलिक अवस्था
- रोग देखा परेको फार्म/न.पा./गा.पा. र व्यक्तिगत विवरण
- रोग देखा परेको पशुको किसिम
- रोग देखा परेको पशुको जात/नश्ल
- रोग देखा परेको पशुको उमेर
- बिरामी पशुको संख्या
- मरेको पशुको संख्या
- जोखिममा परेको पशुको संख्या
- रोगको इपिडेमियोलोजी सम्बन्धि विवरण
  - ✓ रोगको लक्षण
  - ✓ रोग पहिलो पटक देखा परेको मिति र समय
  - ✓ रोगको सम्भावित स्रोत
  - ✓ रोगी पशुको जाति तथा नश्लको उत्पत्ति
  - ✓ रोग देखा परेका फार्म वा क्षेत्रभित्र भएको यातायातको सेवाहरू पछाडि तीन वा तीस दिन रोग देखा पर्नु भन्दा एक हप्ता अघिसम्म
  - ✓ रोगको फैलावटको अवस्था र दर
  - ✓ आवश्यकता नियन्त्रणका उपायहरू प्रबन्ध
  - ✓ रोग सम्बन्धि अन्य सूचना वा जानकारी
  - ✓ रोग नियन्त्रण गर्ने गतिको प्रभाव
  - ✓ रोगको परीक्षण गर्ने संकलित नमूना र नमूना पठाएको प्रयोगशाला
- रोगको वर्गीकरण अवस्था
- रोकथाम गरिएको रोग
- रोगको नियन्त्रणमा संलग्नको प्रमुख व्यक्तिको नाम पद फोन नं.

<u>प्रतिवेदन तयार गर्नेको</u>
दस्तखत
नाम, थर
पद
मिति

कार्यालयको छाप

<u>प्रतिवेदन प्रमाणित गर्नेको</u>
दस्तखत
नाम, थर
पद
मिति

अनुसूची-११

दफा १५ को खण्ड (ख) को उपखण्ड (३) सँग सम्बन्धित

<u>आकस्मिक रोग अन्वेषण टोली (PEDIT)</u>

- रोग निदान तथा नियन्त्रण सम्बन्धी [illegible] तथा कार्य गर्न [illegible] आकस्मिक रोग अन्वेषण टोली (Provincial Emergency Disease Investigation Team-PEDIT) रहनेछ।

(क) निर्देशक, निर्देशनालय - संयोजक

(ख) पशु चिकित्सक/पशु विकास अधिकृत, प्रदेश मन्त्रालय - सदस्य

(ग) प्रमुख, सम्बन्धित [illegible] केन्द्र - सदस्य

(घ) प्रमुख, प्रयोगशाला - सदस्य

(ङ) पशु चिकित्सक/पशु विकास अधिकृत, निर्देशनालय - सदस्य सचिव

- यस बाहेक आवश्यकता अनुसार दुई जना विज्ञहरुलाई आमन्त्रण गर्न सकिनेछ।

प्रदेश सचिव

अनुसूची-१२

(दफा ३० उपदफा (१) को प्रयोजनका)

पशु ढुवानी तथा दर्ता कार्यको सेवा शुल्क/प्रतिफल

क.स.	भौगोलिक क्षेत्र	पशुको किसिम/जाति	सेवा शुल्क/प्रतिफल (रु. प्रति पशु)
१.	हिमाली तथा पहाडी क्षेत्र	गाई, भैंसी, घोडा	रु. ५०।(रु. पचास मात्र)
		भेडा, बाख्रा	रु. २५।(रु. पच्चीस मात्र)
२.	तराई क्षेत्र	गाई, भैंसी, घोडा	रु. ४०।(रु. चालीस मात्र)
		भेडा, बाख्रा	रु. २०।(रु. बीस मात्र)

प्रदेश सचिव

अनुसूची-१३

(दफा ३१ को उपदफा (५) संग सम्बन्धित)

<u>पशुपालकको सेवा शुल्क/पारिश्रमिक</u>

क्र.सं.	भौगोलिक क्षेत्र	पशुको किसिम/जाति	सेवा शुल्क/पारिश्रमिक (रु. प्रति पशु)
१.	हिमाली तथा पहाडी क्षेत्र	गाई, भैंसी, चौपाया	रु. ३०० (रु. तीन सय)
		भेडा, बाख्रा	रु. २०० (रु. दुई सय)
२.	तराई क्षेत्र	गाई, भैंसी, चौपाया	रु. २५० (रु. दुई सय पचास)
		भेडा, बाख्रा	रु. १५० (रु. एक सय पचास)

प्रदेश सचिव

अनुसूची-१४

(नियम ३१ को उपनियम (१) संग सम्बन्धित)

भेटेरिनरी कार्यको सेवा शुल्क/पारिश्रमिक

क्र.सं.	भौगोलिक क्षेत्र	पशुको किसिम/संख्या	सेवा शुल्क/पारिश्रमिक (रु. प्रति पशु)
१.	हिमाली तथा पहाडी क्षेत्र	गाई, भैंसी, घोडा	रु. १००।(रु. एक सय मात्र)
		भेडा, बाख्रा	रु. ५०।(रु. पचास मात्र)
२.	तराई क्षेत्र	गाई, भैंसी, घोडा	रु. ७५।(रु. पचहत्तर मात्र)
		भेडा, बाख्रा	रु. २५।(रु. पच्चीस मात्र)

प्रदेश सचिव